

Synodontis irsacae - Kalundu tollasbajszú harcsa

ELSŐ LEÍRÓJA:	Matthes, 1959
CSALÁD:	Mochokidae
MÉRET:	16-19 cm
C°:	23-26
pH°:	7,5-8,5
Nk°:	15-30
HELYIGÉNY:	300 liter
VISELKEDÉS:	békés
TÁPLÁLÉK:	mindenevő
TARTÓZKODIK?	alsó szint
ÉLETTARTAM:	10 év
TERM.VÉD.:	felméretlen

Synodontis irsacae
Kalundu tollasbajszú harcsa
(Matthes, 1959)

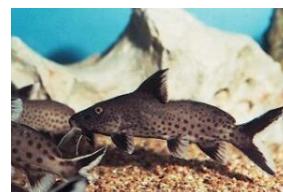
TOVÁBBI KÉPEK:

TÉRKÉP (MAP); ELTERJEDÉSI TERÜLETE:

Térkép még nem készült az adatlaphoz, feltöltése folyamatban!

Kelet-Afrika, Tanganyika-tó. Típuspéldánya a tó északi területéről, Kalunduból származik.

KÜLALAK ÉS JELLEGZETESSÉGEK LEÍRÁSA:

A faj nagyjából a szokásos tollasbajszú harcsa vonásokat mutatja: viszonylag magas hát, közepesen megnyúlt faroktő és a szájat szegélyező 3 pár bajuszszál, melyekből a harmadik, belső pár viseli a felületnövelő kinövéseket. Zsírúszója nem túl magas, cserébe hosszan elnyújtott. A kopolyúfedőtől hátramutató tövisnyúlvány rendszeresen besötétedik. Nagyon fontos alaktani bélyeg a megnyúlt arc, mintha egy mini ormánként lógna előre a megnagyobbodott orr. Ennek táplálkozásbeli szerepe van, más tanganyikai fajokhoz képest több algát és szerves bevonatot fogyaszt.

Színezete jól tükrözi a tanganyikai harcsák alapvonásait. Klasszikus halvány sárgásbarnás, néhol krémszínű vagy aranyló alapszínezeten sötétbarna, akár feketébe hajló foltozottságot mutat. Idős korára

színe besötétül, egészen barnás lesz és a kontrasztból is sokat veszít. Amíg viszont szépen díszlegnek foltjai, azt állapíthatjuk meg, hogy viszonylag sűrűn pöttyözött. A foltok nem túl nagyok, de nem is aprók, méretük és sűrűségük a testen és a fejen hasonló. Nem annyira szabályos alakúak az egyes foltok, a zsírúszó viszont teljes egészében a test színét mutatja. A többi úszó kapcsán nincs ez így, az úszók jelentős területét ugyanis a fekete-sötétbarna szín tölti ki, a hátúszó kivételével minden más úszó nagyon szépen keretezett hófehér szegéllyel. A hátúszó első tüskéje azonban fekete, így ott csak külső szegélyt látunk. Az idősebb halakon az élénk fehér szegélyszín csökken, és inkább szürkessé válik.

A megszólalásig hasonlít az óriás kakukkharcára (*Synodontis tanganyicae*), de mint neve is mutatja, mérete remek támpontot ad. Míg fajunk a 20 cm-t sem éri el általában, addig nagytestű rokona az 55 cm-t is meghaladhatja. Hozzá képest kisebb és rövidebb tövisnyúlvánnyal bír a *Synodontis irsacae*, valamint megnyúltabb orrformája is segíti az azonosítását, ami mindenesetre komoly kihívás tud lenni.

További hasonló fajok is szép számmal akadnak a Tanganyika-tóban. A *Synodontis multipunctatus*tól és *S. grandioptis*tól az alapján tudjuk megkülönböztetni, hogy e két faj ritkábban foltozott, általában csak csekély mértékben sötétedik színük és farkúszójuk két villáján csíkszerű a fekete szín. A *Synodontis petricola* és *S. lucipinnis* fajok kistermetűek, hátúszójuk első sugara hófehér. A *S. polli* és *S. illebrevis* fajok alkatilag inkább a petricola-típusra emlékeztetnek, hengeres testű, lapos és egyenes hátú, megnyúlt faroktövéek. Persze fajunk előreugró orra jó támpont a megkülönböztetéséhez bármely fajhoz képest.

TARTÁSA ÉS TENYÉSZTÉSE:

A fajt a Tanganyika-tó északi területén találták meg, Kalundu közelében, erre utal magyar neve is. Ettől függetlenül kiderült, hogy a tóban viszonylag sokfelé előfordul, nem csak az északi területeken. Olyan élőhelyeket keres magának, ahol homokos-iszapos területek is vannak a kövek görgetegzónái között. 40 méteres mélységnél mélyebben nem találtak még vele. Akváriumban is igyekezzünk hasonló berendezést létrehozni: aljzatnak finom homokot használjunk (ami előnyös olyan szempontból is, hogy nem engedi sérülni halaink érzékeny bajszszálait). Mind dekorációs célból, mind búvóhely gyanánt érdemes sok sziklát, követ, esetleg különböző műanyag-, agyagbujkákat behelyezni – mindig többet, mint ahány állatot tartunk. Keményvizes hal lévén, mészkövet is bátran használhatunk, uszadékfát azonban csak akkor, ha nem ereszt már savakat. Pár tő Anubiast is elhelyezhetünk, de növénymentes akváriumban is jól érzik magukat.

Nem tarthatjuk őket sem lágy, sem savas kémhatású vízben. A Tanganyika-tó vize kemény és kissé lúgos, 7,5-8,5-es pH, s hozzá 15-30 közötti nk felel meg igényeiknek. Egyébként a legtöbb vezetékes ivóvíz idehaza megfelel tartásához vagy csak kevés utókezelést igényel. Arra viszont ügyeljünk, hogy a vízcserék során pihentessük a vizet vagy kezeljük vízelőkészítővel, a klórra (és egyébként a réz- vagy formalintartalmú gyógyszerekre is) ugyanis érzékenyek, hiszen pikkelyeik sincsenek. A magas nitrátszintet, megemelkedett bomlástermék-tartalmat nem kedvelik, éppen ezért erős szűréssel kell rendelkezniük, hogy tiszta vizet állíthassunk elő nekik. Kerüljük a túl intenzív megvilágítást, jobban szeretik a homályosabb, félárnyékos közeget.

Akváriumban rendszerint 15-16 cm körül megáll növekedésük. Természetes szociális magatartásáról még kevesebb információ van, mint ismertebb rokonairól, de feltételezhetően szívesen tartózkodik csoportokban, legalább 3-4, vagy akár 5 állatot szerezzünk be, ha módunkban áll. Kiváló társhal az

afrikai sügéreknek, sőt, a táplálékmaradékok összeszedésével jó szolgálatot is tesznek. A legapróbb fajokat esetleg tápláléknak nézve elragadhatják, máskülönben problémamentes társításuk, békések. Természetesen Malawi- vagy Viktória-tavi fajok mellé is kerülhet, sőt, egyes szivárványhalaknak is lehet jó társhala, ha hasonlóak igényeik. Viszonylag ritkaságszámba megy az európai akvarisztikában.

A legtöbb tanganyikai tollasbajszú harcsafaj leginkább ragadozó életmódot folytat és kevés növényi táplálékot vesz magához. Ettől kicsit eltér fajunk, aki teljes egészében mindenevő életmóddal jellemezhető. Természetesen az ő étrendjének is jelentős részét teszik ki a puhatestűek, rovarlárvák, rákok és kagylósrákok, valamint a különböző férgek, de emellett számottevőbb mennyiségben fogyaszt növényi tápanyagokat, algákat, szerves vagy élőbevonatot is. Megnyúlt orra és emiatt kissé módosuló szájszerkezete lehetővé teszi, hogy sikeresen kaparja le eleségét a kövekről. Néha szivacsokkal és halikrával is kiegészíti menüjét. Akváriumokban elfogadja a teljes értékű harcsatablettákat és talajra süllyedő műeleségeket, de igyekezzünk gazdagítani étrendjét, ne tartsuk őket silány szárazeledelen. Kaphatnak kisebb gilisztákat, televényférget, tubifexet, artémiát, kagylóhúst és egyéb fagyasztott mixeket, ami mellé kínáljuk meg őket spirulinás tablettákkal és néha forrázott zöldséggel is (uborka, cukkini, zöldborsó).

Szaporodásuk minden részlete még nem teljesen tisztázott, például nem tudjuk, hogy alkalomadtán megjelenik-e náluk a fakultatív költésparazitizmus, egyelőre ezt nem sikerült bizonyítani. Az ellenben biztos, hogy rendszeresen szabadon ívó fajról van szó, mely előszeretettel szórja ikráik kövek (akváriumokban akár cserepek, egyéb tereptárgyak) közé. Mivel eléggé ritka akváriumai halról van szó, rendszeres tenyésztéséről nem beszélhetünk, a kereskedelembe jutó példányok javarészt vadonfogottak. Azonban néhányszor sikerült már szaporodásra bírni őket. Ennek előfeltétele, hogy halainkat tágas akváriumban, csoportosan tartsuk és jó minőségű, gazdag étrendet kínáljunk fel nekik. A nőstények nagyobbak és teltebbek a hímeknél. Bevált technika (ami a videón is megfigyelhető), hogy berendezünk számukra egy barlangokkal és cserepekkel dúsan telerakott dobozt, akváriumot a nagy tartómedencén belül, melyben végbemehet az ívás. Természetesen az is jó módszer, ha egy szaporító akváriumba helyezük ki őket, amiben néhány barlangot vagy egy nagyobb kőrakást elhelyezünk. Az első módszer viszont azért praktikus, mert szépen össze tudjuk gyűjteni ikráikat. Termékeny halak, akár több száz ikrát is nyerhetünk, főleg, ha csoportosan ívatjuk őket. Az ikrák 1-2 napon belül kikelnek, és még pár nap kell a szikzacskó felszívódásához. Ezt követően megkezdhetjük etetésüket frissen kelt sőrakkal, poreledelekkel. Ahogy fejlődnek, egyre nagyobb eleségre térhetünk (pl.: vágott tubifexre), de a kiváló vízminőségre ügyeljünk, amire eleinte kissé érzékenyek, ne hagyjuk a tápmaradékot berohadni. Ennek céljából néhány csigát betehetünk a nevelőmedencébe, és rendszeresen cseréljük vizük egy részét.

1962-ben úgy gondolták, hogy a *Synodontis irsacae* nem más, mint a *Synodontis dhonti* fiatal példánya. A *S. dhonti* ugyanis egyetlen kifejlett állat holotípusa alapján ismert, szinte egyöntetűen barna halak, viszont ha a színezetet nem is figyeljük, az is megkülönbözteti e két fajt, hogy a *S. irsacae* esetében hiányzik a mellúszó töve és a kopoltyúfedő melletti tövisnyúlvány között az a jellegzetes pórus, melye egyes fajokon észlelhető, másokon nem. Az évek során aztán kiderült, hogy a feltevés nem volt helyes, a *S. irsacae* például színezetét sem változtatja meg ilyen radikálisan (tény, hogy idősödve beszürkül, de nem téveszthető össze a *S. dhonti* küllemével). Végül 2006-ban kapta vissza önálló faji rangját.

Tudományos nevét egy afrikai kutatóintézet, az *Institut pour la Recherche Scientifique en Afrique Centrale* nevének kezdőbetűiből alkotott rövidítésből (IRSAC) kapta.

EGYÉB ELNEVEZÉSEK:

syn: -

Eng: -

Egyéb köznevei: -

KATEGÓRIÁK:

[Akváriumi halak](#), [Harcsafélék](#)

KULCSSZAVAK:

[Akváriumi halak](#), [Harcsafélék](#), [Mochokidae](#), [Synodontis irsacae](#), [Matthes](#), [Kalundu tollasbajszú harcsa, 1959](#)

JELLEMZŐK:

[gyér növényzetigényű](#), [lúgos \(8pH-nál több\)](#), [Afrika](#), [alsó szint](#), [átlátszó vízi](#), [növényt nem igényel](#), [nagyon keményvízi \(20-30°Nk\)](#), [lassan mozgó vízi](#), [Kelet-Afrika](#), [békés viselkedés](#), [közepesen aktív mozgású](#), [közepes hőigényű \(20-25°C\)](#), [mindenevő](#), [keményvízi \(15-20 Nk°\)](#), [lassú mozgású](#), [Tanganyika-tó](#), [nagy méretű 10-20 cm](#), [állóvízi](#), [nagy \(több 200 liternél\)](#), [féléves \(7.5-8 pH\)](#), [hosszú életű 6 év fölött](#), [hőigényes \(25-30 °C\)](#).

FELHASZNÁLT IRODALOM, FORRÁSOK:

- Dr Lothar Seegers: **Die Welse Afrikas – Ein Handbuch für Bestimmung und Pflege**
- <https://www.aqualog.de/blog/fiederbartwelse-synodontis-aus-dem-tanganjika-und-dem-malawisee/>
- <https://www.fishbase.in/summary/Synodontis-irsacae>
- http://www.scotcat.com/mochokidae/s_irsacae.htm
- https://www.planetcatfish.com/common/species.php?task=&species_id=1946

Írta: Liziczai Márk

Katalógusba került: 2021-02-03 19:23:04

Legutolsó frissítés: 2021-02-06 10:55:38

Katalógus ID: 10560

Oldal linkje: <https://akvaristalexikon.hu/akvariumi-halak/harcsafelek/synodontis-irsacae.html>

© Akvarista Lexikon - Minden jog fenntartva